

Матеріали наукової конференції Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, Тернопіль, 2019

УДК 330.341

О. Гарматюк, канд. екон. наук., доц., Н. Головчук, С. Сорока

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ВПЛИВ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ НА ФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

O. Garmatiuk, Ph.D., Assoc. Prof., N. Golovchuk, S. Soroka

INFLUENCE OF MANUFACTURING PROCESSES ON THE EFFICIENCY OF MANAGEMENT BY DOMESTIC INDUSTRIAL ENTERPRISES

В умовах постконфліктних економічних реформ в галузях національного господарства та трансформації ринкової економіки основний акцент економічної діяльності переміщується до основної ланки економіки країни – підприємства. Оскільки саме на рівні підприємства виготовляється необхідна суспільству продукція, тут зосередженні кваліфіковані кадри, використовується високотехнологічна та високопродуктивна техніка та новітні технології. За умов конкурентної боротьби, спаду платоспроможного попиту, недостатньої розвиненості фінансово-кредитної системи, нераціональної структури державної економіки, політичної й економічної нестабільності більшість промислових підприємств не тільки знизили обсяги виробництва, але й стали збитковими або взагалі опинилися на межі банкрутства. Відновлення життєздатності підприємств та їх подальший розвиток уже неможливі тільки за рахунок удосконалення окремих сфер їх діяльності. В умовах перманентних трансформаційних процесів на макро- та мікроекономічному рівні та в періоди економічного спаду і об'єктивного зниження обсягу споживання, резервом збільшення прибутку та підвищення конкурентоспроможності виробничо-господарського підприємства є, в першу чергу, раціоналізація і оптимізація витрат (виробничих, логістичних та інших накладних, а також трансакційних), а не збільшення обсягів реалізації. Актуальність управління виробничими ресурсами підприємства не знижується і в умовах стійкої ринкової економіки, орієнтованої на зростання, так як відомо, що наявні ресурси завжди обмежені, на відміну від потреб. Будь-яке підприємство зацікавлене в успішному здійсненні виробничо-господарської діяльності, яка передбачає збільшення прибутковості, обсягів виробництва продукції, зростання ринків збуту продукції тощо.

Для сучасного етапу розвитку економіки України характерні процеси становлення і зміцнення ринкових відносин, входження підприємств у відкриту систему фінансово-економічних, суспільно-політичних та культурних зв'язків на основі новітніх комунікаційних й інформаційних технологій, сучасних методів і прийомів менеджменту. Світова та вітчизняна практика підтверджує, що вдале управління виробничими ресурсами дозволяє зменшити вплив невизначеності на діяльність підприємства, підвищити його здатність протистояти непередбаченим ситуаціям, визначати пріоритетні напрями діяльності. З іншого боку, у діяльності виробничих підприємств нерідко виникають ситуації, коли обсяги виробництва та реалізації (продажів) збільшуються, можливо, навіть збільшується валовий прибуток, а чистий прибуток не зростає і має тенденцію до зменшення. Це відбувається тому, що виникають великі та слабо контрольовані витрати у процесі обігу ресурсів по ланцюжку “закупівлі – виробництво – збут і розподіл готової продукції”. З ростом обсягів діяльності темпи зростання витрат обігу ресурсів починають випереджати темпи зростання обсягів реалізації готової продукції, і це негативно відображається на величині прибутку підприємства..

Ефективність функціонування підприємства визначається багатьма обставинами, серед яких слід дати відповіді на наступні питання: що, скільки, якої якості і до якого часу необхідно випускати чи виробляти, при цьому враховуючи попит і пропозицію, здійснивши вибір оптимальної технології і організації виробництва, своєчасно і раціонально виконавши ресурсне забезпечення. У ринкових умовах господарювання діапазон використання цих факторів надзвичайно великий. Тому, кожне підприємство повинно прагнути до їх оптимального поєднання. Це в свою чергу, передбачає необхідність застосування певних форм і методів в організації їх внутрішніх взаємозв'язків і використання. Будь-яке підприємство може досягнути зростання продуктивності, реалізуючи різні підходи. Досвід багатьох процвітаючих компаній промислово розвинутих країн показує, що в умовах ринку з його жорсткою конкуренцією вдосконалення господарсько-виробничої діяльності є найважливішою якщо не головною умовою виживання, економічного росту і процвітання. Це зрозуміло, бо тільки воно дозволяє оптимально пов'язати наявні можливості підприємства по випуску продукції з реальним попитом і пропозицією на ринку. Це виникає із самої суті вдосконалення і проявляється в тому, що: воно пов'язане з вибором можливої альтернативи розвитку підприємства в майбутньому; реалізація обраної альтернативи здійснюється на основі рішень, які застосовуються сьогодні; вдосконалення є неперервний процес прийняття рішень, в ході якого встановлюється і постійно уточнюються по часу, цілях, а також задачі розвитку підприємства (починаючи з виробництва виробів, їх реалізації і закінчуючи подальшим його розвитком); визначається стратегія і політика по їх досягненню; розробляються детальні заходи, в яких скоординовано виконання показників, що відображають різні сторони ведення економіки підприємства; вихідною умовою повинен бути принцип, згідно якого функціонування підприємства повинно бути рентабельне і забезпечувати грошові надходження і прибуток в об'ємі, який би задовольняв заінтересовані в результатах роботи підприємства групи і особи (власників, колективів акціонерів, держави тощо).

Ефективність діяльності підприємств вітчизняної промисловості, а також виживання їх у жорсткій конкурентній боротьбі залежать від здатності у короткі терміни з мінімальними витратами переходити на випуск продукції відповідно до вимог та коливань попиту. Значною мірою вирішення цього завдання забезпечується за допомогою комплексної автоматизації виробництва й управління, оскільки вона створює найкращі передумови всебічної інтенсифікації виробництва, зростання продуктивності праці, зниження собівартості і підвищення якості продукції, поліпшення умов праці та підвищення кваліфікації працівників. Забезпечення стабільного функціонування виробничого підприємства національної промисловості в ринкових умовах багато в чому залежить від використання внутрішніх резервів – вдосконалення систем організації, планування й управління підприємством, тобто у створенні ефективного механізму інтенсифікації виробництва.

Література

1. Кирич Н. Б. Теоретичні та прикладні механізми управління стратегією підвищення господарсько-фінансової стабільності підприємства [Текст] / Н. Б. Кирич // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2008. – № 3. – С. 136-142.
2. Лозинська М. Ю. Впровадження новітніх інформаційних систем управління підприємством як умова досягнення конкурентної переваги [Текст] / М. Ю. Лозинська // Вісник національного університету "Львівська політехніка". – № 472. – 2003. – С.282-287.